

Datum: 9-9-2026

Betreft: Zorgen & verbetervoorstellen vanuit Regio Foodvalley t.b.v. stikstofpakket

Excellentie,

Op 26 juni 2026 bood u het maatregelenpakket 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw' aan de Tweede Kamer aan. Deze aanpak beoogt toekomstperspectief te bieden voor boeren en bouw door natuur te herstellen. We zien dat, naast een aantal goede elementen in uw aanpak, er toenemende zorgen leven over de concrete effecten van de kabinetsaanpak in onze gemeenten. Recente ontwikkelingen rond de vergunningverlening in de provincie Noord-Brabant laten zien dat agrarische ondernemers niet alleen behoefte hebben aan toekomstig beleid, maar nu duidelijkheid nodig hebben over bestaande vergunningen, ontwikkelruimte en de voorwaarden waaronder zij kunnen blijven ondernemen. Op deze wijze willen wij u de zorgen die leven, de aspecten die helpen ons land en onze regio van het 'stikstofslot' te krijgen en verbeterpunten voor het maatregelenpakket onder uw aandacht brengen.

Ruimte noodzakelijk voor verbeteringen van stikstofpakket

Deze zomer hebben we diverse (kleinschalige) acties gezien vanuit de agrarische gemeenschap tussen Vallei en Veluwe. Tijdens deze acties is zichtbaar geworden hoe groot de zorgen onder de agrarische gemeenschap zijn. Er werd aandacht gevraagd voor de gevolgen van het maatregelenpakket, de onzekerheid rond vergunningverlening (het belang van rechtszekerheid) en voor de toekomst van bedrijven en gezinnen. Dezelfde zorgen herkennen wij in de brieven die wij van agrarische belangenorganisaties en jonge boeren hebben ontvangen, en in de signalen die wij al langere tijd vanuit het buitengebied terugkrijgen.

In reactie op het delen van hun zorgen hebben we aangegeven dat de huidige kabinetsaanpak maatregelen bevat die helpend zijn om te komen tot oplossingen voor dit langjarige vraagstuk. Zoals: het uit de wet halen van de Kritische Depositie Waarde - KDW -, de invoering van een rekenkundige ondergrens en de gebiedsgerichte 'Aanpak Veluwe'. Tegelijkertijd is er ruimte nodig voor het doorvoeren van belangrijke verbeteringen in de (uitwerking van) uw maatregelenpakket.

Vanzelfsprekend vinden wij het van belang dat u de zorgen die leven op de vele boerenerven in onze regio u bekend zijn. Het stikstofvraagstuk raakt immers al lange tijd vele boerenbedrijven en gezinnen. Het geeft onzekerheid, twijfels over investeringen en waarde van de agrarische sector en meer in het persoonlijke, diepe vragen over de toekomst.

Als gemeentebesturen willen we dat de duidelijkheid en zekerheid toeneemt en dat we werken aan een waardevol landelijk gebied en vitaal platteland. Met toekomst voor een robuuste agrarische sector én een goede kwaliteit van de leefomgeving.

De betekenis van de agrarische gemeenschap voor Regio Foodvalley

De agrarische gemeenschap in onze gemeenten is onlosmakelijk verbonden met Regio Foodvalley. Wij kennen veel familiebedrijven, sterke voedselketens, een omvangrijke pluimvee- en veehouderijsector en een platteland waar landbouw, leefbaarheid, natuur, ondernemerschap en gemeenschapszin nauw met elkaar verweven zijn. De gevolgen beperken zich bovendien niet tot het agrarische bedrijf, maar raken ook de omliggende keten, de werkgelegenheid en de sociale en economische vitaliteit van het buitengebied.

Van agrariërs horen wij vooral de vraag of zij de komende jaren nog weten waar zij aan toe zijn en of er voor volgende generaties perspectief is om te blijven boeren. Ondernemers willen verantwoordelijkheid nemen en hun bedrijf ontwikkelen of zorgvuldig overdragen. Daarvoor is nodig dat de kaders duidelijk zijn. Zonder dat worden investeringen uitgesteld, wordt bedrijfsopvolging moeilijker en neemt het draagvlak voor noodzakelijke veranderingen af. Veel ondernemers ervaren dat zij ondanks eerdere investeringen en verleende vergunningen onvoldoende zekerheid hebben over hun toekomstige ontwikkelmogelijkheden.

De onzekerheid raakt jonge agrariërs en bedrijfsopvolgers in het bijzonder. Zij moeten nu keuzes maken over overname, investeringen en hun toekomst, terwijl zij nog niet weten onder welke voorwaarden dat kan.

Samen verantwoordelijkheid nemen

Als regio lopen wij niet weg voor de opgave. Wij werken samen als gemeenten binnen Regio Foodvalley en partners in de regio aan landbouwtransitie, bodem, water, natuur en een toekomstbestendige inrichting van het landelijk gebied.

Met de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst 'Aanpak Veluwe' en de uitvoering van de eerste tranche van het Uitvoeringsplan hebben de Gelderse Regio Foodvalley zich daaraan gecommitteerd. De Utrechtse Regio Foodvalley gemeenten hebben kennisgenomen van de Aanpak Veluwe en willen in de toekomst graag participeren. Ook de gemeenten Leusden en Woudenberg willen, vanuit hun betrokkenheid bij de regionale en gedeelde opgaven, waar mogelijk aansluiten bij de kennis en de regionale aanpak vanuit Regio Foodvalley. Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken daarin aan natuurherstel, verbetering van water en bodem, vermindering van stikstofuitstoot en het weer mogelijk maken van vergunningverlening, woningbouw, economische ontwikkeling en toekomst-bestendige landbouw. Wij hebben hiermee laten zien bereid te zijn zelf verantwoordelijkheid te nemen, met inzet op emissiereductie, doelsturing, innovatie en gebiedsgerichte uitvoering. Juist vanuit die positie vragen wij u om duidelijkheid en uitvoerbare randvoorwaarden.

Samenhang en uitvoerbaarheid

Voor ons is het essentieel dat de landelijke maatregelen en de gebiedsgerichte uitwerking binnen de 'Aanpak Veluwe' in samenhang worden beoordeeld. Wij onderkennen de noodzaak om te werken aan natuurherstel, stikstofreductie, een gezond water- en bodemsysteem en ruimte voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Onze zorg betreft niet het doel, maar de vormgeving. Die is bepalend voor uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak in het gebied. Niet alleen stikstof staat centraal, maar de samenhang tussen landbouw, natuur, water, bodem, ruimtelijke ontwikkeling en economisch perspectief.

Wij vragen u daarom bij de verdere uitwerking van het maatregelenpakket in ieder geval rekening te houden met vijf punten die de duidelijkheid vergroten alsmede de haalbaarheid en realisatiemogelijkheden:

1. **Bied duidelijkheid en rechtszekerheid.** Maak op korte termijn duidelijk welke rechtszekerheid ondernemers aan bestaande vergunningen kunnen ontleen. Maak daarnaast inzichtelijk onder welke voorwaarden toekomstige vergunningverlening mogelijk is en welke eisen de komende jaren gaan gelden. Dat is nodig om te kunnen ontwikkelen en vernieuwen.
2. **Doe recht aan eerdere inspanningen.** Zorg dat ondernemers die de afgelopen jaren al hebben geïnvesteerd in emissiereductie en verduurzaming die inspanningen daadwerkelijk terugzien in de normen en ontwikkel-mogelijkheden die voor hun bedrijf gaan gelden.
3. **Betrek de praktijk en onderbouw maatregelen transparant.** Betrek ondernemers, gemeenten en gebiedspartners bij de verdere uitwerking en baseer maatregelen op metingen, monitoring, ecologische beoordeling, praktijkkennis en inzichtelijke modelberekeningen. Een gedegen (gebieds)proces is essentieel, juist ook bij de uitwerking, om tot resultaat te komen.
4. **Bied daadwerkelijk handelingsperspectief.** Zorg dat de aangekondigde instrumenten, ondersteuning en financiële middelen tijdig beschikbaar, toegankelijk en passend zijn bij verschillende bedrijfssituaties, voor ondernemers die willen doorgaan, verduurzamen, innoveren, extensiveren, verbreden, verplaatsen of (vrijwillig) stoppen.
5. **Geef ruimte voor gebiedsgericht maatwerk en voorkom stapeling van opgaven.** Sluit landelijke maatregelen, financiering en vergunnings-instrumenten aan op bestaande gebiedsprogramma's zoals de 'Aanpak Veluwe'. Maak daarbij helder hoe gebiedsgericht maatwerk zich verhoudt tot de generieke maatregelen. Bevestig dat een gebiedsaanpak die het gewenste resultaat oplevert, in de plaats komt van de generieke eisen op bedrijfsniveau. Deze duidelijkheid is bepalend voor de bereidheid van ondernemers en gebiedspartners om in het gebiedsproces te investeren. Voorkom daarnaast dat verschillende normen en opgaven gelijktijdig op ondernemers afkomen zonder dat een uitvoerbare route, een realistisch tijdpad en voldoende ondersteuning beschikbaar zijn. Deze inzet maakt dat nationale doelen effectiever worden gerealiseerd, met meer draagvlak in het gebied.

In gesprek

Wij willen, vanzelfsprekend met de provincies Gelderland en Utrecht, regiogemeenten en sectorpartijen, constructief blijven optrekken met het Rijk en daarbij voortbouwen op de samenwerking binnen de 'Aanpak Veluwe'. Onze inzet is niet om noodzakelijke opgaven vooruit te schuiven, maar om ze zo vorm te geven dat boeren, natuurbeheerders, overheden en andere betrokkenen samen kunnen blijven werken aan herstel, innovatie en een vitaal landelijk gebied. Juist met de kennis en ervaring uit onze agrarische sector kunnen wij daarin laten zien wat werkt. U bent ook van harte uitgenodigd in onze regio om met eigen ogen te zien wat hier leeft en te bespreken hoe we samen tot gedragen resultaten kunnen komen.

Wij verzoeken u - gezien de urgentie van deze opgave en de zorgen die leven - ons op korte termijn te laten weten hoe u deze punten bij de verdere uitwerking betreft. Ook zien wij uit naar uw reactie op onze uitnodiging voor een werkbezoek.

Datum: 9-9-2026
Betreft: Zorgen & verbetervoorstellen vanuit Regio Foodvalley t.b.v. stikstofpakket

Met vriendelijke groet,

Mw. K.F.T. Looman,
Programmadirecteur landelijk Gebied

mr. J.P. van de Schans,
Regio Wethouder Landelijk gebied namens het BO
Landelijk gebied Regio Foodvalley

